

23. Odpoveď ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky J. Richtera na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky J. Brocku podanú 4. júla 2014 vo veci informácie o aktuálnom počte odobratých detí vo Veľkej Británii a počte vrátených na Slovensko

Ján Richter

minister práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zašlania: 04-08-2014		
Číslo spisu: PREDs - 469/2014		
Listy: 11-	Prilohy: 1/3	
RZ	ZH	LU

Bratislava 31. júla 2014
Číslo: 4301/2014-M_OPVA-29753

Vážený pán poslanec,

v súvislosti s Vašou interpeláciou vo veci odnimaní detí a postupov sociálnych úradov vo Veľkej Británii si dovoľujeme uviesť nasledovné vyjadrenie:

Britské sociálne úrady postupujú vo veciach sociálnoprávnej ochrany maloletých detí v súlade s najlepším záujmom detí. Odlišné vnímanie právneho systému Veľkej Británie tak môže spôsobovať dojem, že britské úrady nie vždy konajú eticky či morálne správne. Odobranie dieťaťa z rodinného prostredia je chápané ako krajné riešenie, ktoré je nutné aplikovať až potom, čo sanácia rodinného prostredia nie je možná. Dieťaťu by jeho zotrvaním v ňom hrozila alebo bola spôsobená vážna ujma na jeho zdravom psychickom a fyzickom vývoji. Skúsenosti z prípadov odoberania detí potvrdzujú, že dôvody na ich odobratie sú podložené a objektívne. Ako príklady, s ktorými sa Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (ďalej len „centrum“) stretáva možno uviesť: zamykanie a spúšťanie detí do pivnice, opustenie detí, násilie na deťoch, závažné zanedbávanie hygieny a starostlivosti, drogová a trestná činnosť rodičov.

V prvom rade chcem poukázať na veľkú emotívnosť všetkých týchto prípadov, kde slzy, beznádej a nemožnosť veci riešiť ihneď zaujmú každého z nás. Viem si predstaviť, že postup sociálnych úradov v Anglicku je úplne iný. Nedovoľím si však tvrdiť, že na to nie sú relevantné dôvody. Dôvodom zlyhania rodičov, motivovaných pri presťahovaní do Veľkej Británie aj štedrým sociálnym systémom, je však neadekvátna starostlivosť o deti. Väčšina z nich nemala za sebou rodinu alebo podporu v rodine, ktorá by im pomohla. To, že rodina je chudobná ale nie je dôvod na odobratie detí. Vždy je potrebné zohľadňovať najlepší záujem dieťaťa. Dôvodom odobratia detí je zlyhanie rodičov. Systém v Británii je nastavený tak, že 90% detí odoberajú britským občanom a 10% detí odoberajú z rodín východnej Európy. Nie sú to teda naši občania, ktorým odoberajú deti a systém v Británii nie je nastavený proti našim občanom.

odoberajú z rodín východnej Európy. Nie sú to teda naši občania, ktorým odoberajú deti a systém v Británii nie je nastavený proti našim občanom.

Taktiež je dôležité si uvedomiť, že rodičia musia rešpektovať právo a jurisdikciu iného štátu. Ak niekto nedodríava zákony iného štátu, v tomto prípade aj snahy o vrátenie detí na Slovensko, kde nie je biologická rodina, sú absolútne nulitné. Ak sa občan rozhodne presťahovať do zahraničia je to jeho slobodné rozhodnutie. Zároveň sa podriaďuje jurisdikcii iného štátu, v ktorom sa uplatňuje daná vnútroštátna právna úprava. Vo všetkých prípadoch odoberania detí sa postupuje podľa Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 Európskej únie (ďalej len „Brusel II a“), ktoré je priamo aplikovateľné a záväzné pre členské štáty Európskej únie.

Ako minister práce, sociálnych vecí a rodiny sa však snažím aj v týchto prípadoch konať a obhajovať záujmy občanov Slovenskej republiky v čo najväčšom rozsahu tak, ako mi to moje kompetencie dané medzinárodnou právnou úpravou umožňujú.

Na základe nariadenia Brusel II a majú britské súdy právomoc rozhodovať o odobratí detí výlučne podľa ich vnútroštátnej úpravy. A to aj v prípadoch kedy naši štátni občania žijú na ich území. Slovenská republika je povinná rešpektovať vnútroštátne predpisy Veľkej Británie, rovnako ako nezávislosť a nestrannosť ich súdov, do ktorých nemôžu zasahovať orgány iných štátov.

Centrum priamo na základe uvedeného nariadenia spolupracuje so svojimi partnerskými orgánmi v iných štátoch. Priamo komunikuje taktiež s britskými orgánmi sociálnoprávnej ochrany. Aktívne vstupuje do konania ako vedľajší účastník zastupujúci najlepší záujem dieťaťa. Centrum tak vytvorilo precedens pre celý svet, a to aj napriek tomu, že slovenská menšina nepatrí v Británii medzi tie najpočetnejšie. Centrum komunikuje aktívne nielen s príslušnými orgánmi Veľkej Británie, ale aj s Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny a taktiež so samotnými rodičmi detí, či už telefonicky, písomne a v neposlednom rade tiež prostredníctvom osobných stretnutí.

V rámci svojich kompetencií centrum spolupracuje s príslušnými orgánmi iných štátov v oblasti výmeny informácií. Dáva podnety na prešetrovania pomerov rodinných príslušníkov žijúcich na území Slovenskej republiky s cieľom zistiť ich ochotu a schopnosť zabezpečovať deťom riadnu starostlivosť. Vo vzťahu k súdom vo Veľkej Británii centrum zasiela písomné stanoviská, podania a intervencie s cieľom vstúpiť do konania ako vedľajší účastník.

V tejto súvislosti sa nemôžem stotožniť s dezinformáciami o tom, ako sa deti v Británii odoberajú a že Centrum pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže nemá kapacity veci riešiť.

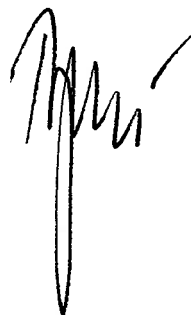
Aj s cieľom zlepšiť, zefektívniť a prispieť k ochrane najlepších záujmov detí, tak slovenských ako aj anglických, je iniciatívou slovenskej strany podpísať Memorandum. Ako minister práce, sociálnych vecí a rodiny sa snažím pomáhať v rámci svojich kompetencií všetkým občanom Slovenskej republiky, a to bez ohľadu na to, či žijú na Slovensku alebo v zahraničí. Za účelom prijatia Memoranda sa uskutočnilo niekoľko osobných stretnutí vo Veľkej Británii. Bol som jedným z prvých ministrov, ktorý chcel riešiť problematiku aj týmto spôsobom. S mojím britským partnerom Edwardom Timpsonom som o tejto problematike rokoval 10. novembra 2013.

V dňoch 11. až 14. februára 2014 sa zástupcovia úradov práce na Slovensku stretli so svojimi kolegami v Británii. Podpis Memoranda však závisí najmä od postoja britského Ministerstva školstva, ktoré len veľmi pomaly a neochotne prijíma zmeny a nové iniciatívy.

Vo veci údajov o počte konaní za roky 2012 a 2013, ktoré uvádzate vo Vašej interpelácii, si dovoľujem uviesť, že v roku 2012 evidovalo centrum voči Spojenému kráľovstvu 116 odobratých detí. Centrum vstúpilo do konaní v auguste 2012 a od toho času sa viedlo 48 konaní, ktoré vo väčšine prípadov skončili vrátením detí rodičom (viac než 70% prípadov). V roku 2013 evidovalo centrum 72 konaní s 94 deťmi. Viac než 70% všetkých odobratých detí bolo vrátených do biologickej rodiny. K adopcii došlo len pri 7 deťoch (teda 7,4% z celkového počtu), a to v prípadoch kedy boli deti veľmi zanedbané a rodičia nedokázali preukázať najlepší záujem o deti.

Za rok 2014 centrum eviduje 46 detí, ktoré boli v najlepšom záujme detí z rodinného prostredia odobrané pre vážne dôvody. Z týchto 46 detí je však väčšina konaní neukončených, pričom prebieha aktívna výmena informácií, šetrení a posudkov rodinných príslušníkov na Slovensku. Adopcia prebehla len v jednom prípade, ktorý sa začal ešte v roku 2011, pričom na Slovensku sa nenašli vhodní rodinní príbuzní a detský domov na Slovensku nebol súdmi Veľkej Británie akceptovaný, nakoľko sa vo Veľkej Británii našla vhodná rodina. V tomto prípade aj samotný Európsky súd pre ľudské práva zamietol sťažnosť rodičov voči adopcii, nakoľko nedokázali preukázať adekvátnu starostlivosť o svoje deti.

S pozdravom

Vážený pán
Július Brocka
poslanec
Národnej rady
Slovenskej republiky
Bratislava